

Ružbašské žrodelka

ROČNÍK: II ČÍSLO 2/2020 NOVEMBER 2020 NEPREDAJNÉ

Príjemné prežitie vianočných sviatkov!

Výsledky testovania str.3

Zabudnutý kút prírody str.11

WiFi spustené str.17

Vážení Ružbašania, milí priatelia,

pandémia, ktorá začiatkom roka začínala rezonovať v médiách spomalila a v mnohých prípadoch narušila plány každého človeka tejto planéty. Napriek tejto skutočnosti, ktorej svedkom bol a stále je každý z nás, sme sa za pochodu rôznych hygienických opatrení a nariadení vlády prebojovali už k posledným dňom roku 2020. V nich nás čaká azda ten najkrajší čas, kedy aspoň na chvíľu budeme môcť naše mysle upriamiť na niečo pozitívne, a to na vianočné sviatky a koniec jedného z najnáročnejších rokov.

Protipandemické obmedzenia nezastavili naše úsilie o to, aby sme sa s našou dedinkou posunuli znovu o krok vpred. Najväčším a azda najnáročnejším krokom bolo spustenie nových priestorov určených pre tých najmenších, ktorí mesiacom september začali objavovať príjemné škôlkarske povinnosti a spoznávať nových kamarátov v zrekonštruovaných priestoroch budovy základnej školy pri kostole. Bez pomoci pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy, zamestnancov obecného úradu, skautov, členov DHZ a dobrovoľníkov by táto zmena bola nemožná. Chuť zmeniť výzor našej dedinky preukázali aj členovia skautingu a technickí zamestnanci obce chráneného pracoviska. Svojou spoluprácou navrhli, zhotovili a osadili odpadkové koše, ktoré svojím vzhľadom skrášľujú verejné priestranstvo. Financie na zhotovenie boli získané z programu Európskeho zboru solidarity, ktorý podporil iniciatívu mladých Ružbašanov. Dlhoročné úsilie členov dobrovoľného hasičského zboru, zameraného na rozšírenie vozového parku, sa v júli tohto roku prejavilo tým, že pohotovostné hasičské vozidlo Iveco Daily sa prehnalo ulicami našej obce a je, pre prípad potreby, pripravené vyštartovať z našej hasičskej zbrojnice. Tých zmien bolo ešte oveľa viac a o niektorých sa dočítate v nasledujúcich príspevkoch, za ktoré všetkým autorom a prispievateľom ďakujem.

Na záver by som sa chcel úprimne poďakovať za iniciatívu a záujem všetkých vás, ktorí sa akokoľvek snažíte posunúť našu obec k lepšiemu. Spolu dokážeme meniť veci rýchlejšie. Našej dedinke prajem úspešný rok 2021 a nám ľuďom hlavne ľudskosť, pevné zdravie, veľa chvíľ plných radosti a čo najrýchlejší návrat života, na ktorý sme boli zvyknutí.

Príjemné a pokojné prežitie vianočných sviatkov Vám praje

Mgr. Peter Martinek

Celoplošné testovanie v našej obci

Celoplošné testovanie obyvateľov Slovenska sa uskutočnilo v našej obci v dvoch kolách, nakoľko sme spadali do zóny tzv. „červených okresov“. Prvé kolo sa konalo v dňoch 31.10.2020 - 1.11.2020 a druhé kolo v dňoch 7.11.2020 - 8.11.2020. V našej obci bolo zriadené jedno odberné miesto v priestoroch pred športovou halou. Testovanie prebehlo aj v KÚPEĽOCH VYŠNÉ RUŽBACHY a. s. v priebehu dvoch dní a to 30.10.2020 a 06.11.2020.

Obec vytvorila odporúčaný časový harmonogram podľa súpisných čísiel domov. V prvom kole sme sa nevyhli dlhším čakacím dobám, avšak v druhom kole sme „vychytali muchy“ a všetko prebehlo podľa určených pravidiel. Využili sme aj aplikáciu SOM V RADE, pomocou ktorej si mohli občania pozrieť čakacie doby na odbernom mieste.

Počet obyvateľov pre testovanie od 10 do 65 rokov: 1097				
Počet testovaných osôb		Počet pozitívnych testov		Poznámka
1. kolo	2. kolo	1. kolo	2. kolo	*údaje z testovania v KVR, a. s.
666 + 241*	643+247*	5+1*	5+2*	
		0,66 %	0,79 %	

Veľké poďakovanie patrí zdravotníkom, príslušníkom Ozbrojených síl SR a policajného zboru SR, administratívnym pracovníkom, členom Dobrovoľného hasičského zboru vo Vyšných Ružbachoch a dobrovoľníkom, ktorí zvládli nápor ľudí. Naša vďaka patrí každému, kto sa akokoľvek formou pričinil k zdarnému priebehu testovania v našej obci.

Spracoval:
Ing. Jana Mindeková

Nádvorie grófa Zamoyskeho

Budova Obecného úradu vo Vyšných Ružbachoch je niekdajší barokový kaštieľ, ktorý slúžil ako letné sídlo majiteľa kúpeľov, grófa Zamoyskeho, tu sa zdržiavala celá jeho rodina od skoršej jari, do neskorej jesene. K pôvodnej budove kaštieľa bola pribudovaná hotelová časť a dnes už len málokto tuší, že táto budova dýcha dávnou históriou. Nádvorie pred kaštieľom dnes slúži ako parkovisko a je miestom, kde sa pravidelne uskutočňujú rôzne spoločenské a kultúrne podujatia. Je využívané ako priestor na usporadúvanie tradičných Ružbašských vianočných trhov, miesto, kde sa stretáva celá obec pri stavaní mája, na oslavách Nového roka, či ako kultúrno-informačný „bod“, keďže tu okrem obecného úradu sídli kino Mier a obecná knižnica. Aj keď je nádvorie plne využívané, bohužiaľ, chýbalo nám tu malé pódium, vďaka ktorému by naše obecné spoločenské akcie boli ešte lepšie usporiadané a celý priestor pred obecným úradom slúžil ešte väčšiemu počtu

ľudí. Na vytvorenie pódia sme získali financie vďaka výzve predsedu Prešovského samosprávneho kraja. Sme veľmi radi, že sme pomocou týchto finančných prostriedkov mohli vylepšiť podmienky na uskutočňovanie kultúrnych podujatí a veríme, že aj napriek aktuálnej situácii, ktorá spoločenským akciám nepraje, budeme môcť pódium využívať častejšie a spoločne si vychutnávať ďalšie kultúrne vystúpenia.

Text a foto: Juliána Jozefíková

Oprava kina Mier

Naše ružbašské kino všetci dobre poznáme. Vždy bolo a stále je dejiskom všetkých kultúrnych podujatí v obci. Rekonštrukcia kina bola uskutočnená v 70tych rokoch minulého storočia a v priebehu času sa v kine vykonalo len niekoľko opráv, či rekonštrukcií, preto sa neustále snažíme tento náš spoločný kultúrny bod vylepšovať. Tak ako sa nám podarilo v minulom roku rekonštruovať sociálne zariadenia, v tomto roku vynovíme vstupnú chodbu položením novej dlažby. Bolo potrebné vykonať práce na vyrovnanie povrchu v stupnej chodbe a následne bude osadená nová protišmyková dlažba. Chceme, aby sa kultúrny a komunitný život nielen zachoval, ale aj neustále rozvíjal, preto veríme, že aj táto rekonštrukcia pomôže k skrášleniu a sfunkčneniu kultúrneho strediska. Na túto rekonštrukciu sme získali finančné prostriedky z PSKvrámcivýzvy „MikroprogramPSK“.

Text a foto: Juliána Jozefíková

„Zvony nad krajinou“

Dňa 15. júla 2020 do našej obce zavítal štáb RTVS, Rádia Regina Východ, ktorý celý deň nahrával reportáž o našej obci s názvom „Zvony nad krajinou“. Reportáž informuje poslucháčov o rôznych sférach obce, ako je história obce, stavebné pamiatky, dianie vo farnosti, záujmové združenia, poľnohospodárstvo, kultúra, šport, či zaujímavosti z obce. Ku každej z týchto tém sa vyjadrili rôzni obyvatelia Ružbách a porozprávali o histórii, súčasnosti i o plánoch do budúcnosti. Bolo to veľmi inšpiratívne a obohacujúce nielen pre nás, Ružbašanov, ale veríme, že aj pre samotných moderátorov a poslucháčov. Relácia „Zvony nad krajinou“ o Vyšných Ružbachoch bola odvysielaná dňa 26.07.2020 o 11.00 hod. na všetkých troch staniciach rádia Regina. Môžete si ju stále vypočuť v archíve Rádia Regina.

Text a foto: Juliána Jozefíková

Ružbahy po staromu

Dňa 23. augusta 2020 o 15.00 hod. bola v našej obci otvorená výnimočná výstava s názvom „Ružbahy po staromu“. Expozícia bola sprístupnená širokej verejnosti v pivničných priestoroch obecného úradu – kedysi barokového kaštieľa rodiny Zamoyských. Vďaka obyvateľom Ružbách a obci Vyšné Ružbachy sa za obdobie jedného roka podarilo zhromaždiť množstvo tradičných ľudových predmetov, krojov, tkanín (krosná, spulaky, motovidlá, snovadlá, kolovrátky, kuchynské a hospodárske náradia, nábytok, obrazy, písomnosti, časopisy a najmä naše nádherné ružbašské kroje, krojové súčasti, rôzne tkaniny tkané na krosnách, modrotlač, obrusy, koberce...), z ktorých boli naaranžované a sprístupnené celkom 4 miestnosti. Okrem spomínaných predmetov boli do priestorov osadené fotografie svadobných párov z Vyšných Ružbách z čias minulých. Na výstavu sa prišli pozrieť domáci aj kúpeľní hostia, ktorí mohli nahliadnuť do histórie našej goralskej obce a jej obyvateľov. Veríme, že tento druh expozícií budeme v ďalších rokoch rozširovať a že si aj takýmto spôsobom zachováme naše ružbašské tradície.

Text: Juliána Jozefíková
Foto: Ľudovít Marfiak

Vladyka Ján Babjak slúžil vo Vyšných Ružbachoch liturgiu a požehnal pamätnú tabuľu

Vladyka Ján Babjak slúžil vo Vyšných Ružbachoch liturgiu a požehnal pamätnú tabuľu. V stredu 26. augusta 2020 vo Vyšných Ružbachoch spomínali na smutné 70. výročie likvidácie gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu, tzv. Malého soboru, ktorý sa uskutočnil 24. apríla 1950 v Bielom dome v kúpeľoch Vyšné Ružbачy. Spomienková slávnosť sa začala modlitbou posvätného ruženca pri relikviách blahoslavených gréckokatolíckych biskupov Pavla Petra Gojdiča a Vasilu Hopka. Archijerejskú svätú liturgiu v rímskokatolíckom farskom Kostole Obetovania Pána vo Vyšných Ružbachoch slúžil Mons. Ján Babjak prešovský arcibiskup metropolita, ktorý zároveň odhalil a požehnal pamätnú tabuľu za účasti kňazov gréckokatolíckeho a rímskokatolíckeho rítu, predsedu Konfederácie politických väzňov Slovenska Petra Sandtnera, predstaviteľov Prešovského samosprávneho kraja vicežupanov Petra Bizovského a Jozefa Lukáča, starostu obce Vyšné Ružbачy Petra Martineka, zástupcu UPN Jána Endrődiho a veriaceho ľudu. Akcia P - Akcia Pravoslavizácia - bola komunistami riadená likvidácia gréckokatolíckej cirkvi v Československu.

Zasiahla viac ako 225 tisíc ľudí hlásiacich sa ku gréckokatolíckej cirkvi. Komunisticky funkcionári sa na akciu veľmi dôkladne pripravovali niekoľkokrát. Zriadili špeciálne komisie a návratové výbory na krajskej, okresnej aj miestnej úrovni. Vladyka Ján Babjak vo svojej homílii zdôraznil, že: „ žiadna politická strana nemohla zneužiť svoju moc tak, ako to urobila Komunistická strana v roku 1950. Je správne si tieto smutné výročia pripomínať a nezabúdať na udalosti z minulosti “. Po slávnostnej liturgii vystúpil s odbornou prednáškou na tému Likvidácia gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu tzv. Malý a Veľký sobor prodekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity Jaroslav Coranič. Na záver celej slávnosti sa prihovril k účastníkom dekan Gréckokatolíckej teologickej fakulty Prešovskej univerzity Peter Šturák, ktorý sa poďakoval všetkým organizátorom spomienkovej slávnosti za organizovanie tejto zmysluplnej aktivity vo Vyšných Ružbachoch. Gréckokatolícka cirkev si každoročne na konci apríla pripomína Pamätný deň na neslávne známy tzv. Prešovský sobor z 28. apríla 1950 v Prešove, ktorý vtedy zorganizovala a zinscenovala totalitná štátna mašinéria. Bol to oficiálny začiatok likvidácie gréckokatolíckej cirkvi v bývalom Československu, aj keď už predtým bolo vykonaných veľa krokov proti tejto cirkvi, ktorá bola potom až do roku 1968 postavená mimo zákona, teda bola zakázaná.

Vo Vyšných Ružbachoch požehnali obnovenú lurdskú kaplnku

Na slávnosť Sedembolestnej Panny Márie patrónky Slovenska 15. septembra farár farnosti Vyšné Ružbachy Ján Stašák požehnal v časti pod bývalým roľníckym družstvom starobylú 140-ročnú obnovenú kaplnku Lurdskej Panny Márie a zreštaurovanú sochu Panny Márie. Slávnosť sa konala za hojnej účasti veriacich. V tejto farnosti ide v poradí o tretiu obnovenú kaplnku. Pred rokom bola seniormi opravená a požehnaná kaplnka Ružencovej Panny Márie v areáli kúpeľov. Veriaci našej farnosti sa aktívne zapájajú do revitalizácie jednotlivých kaplniek na území ružbašskej farnosti a už pripravujú rekonštrukciu ďalšej historickej kaplnky zasvätenej Nanebovzatiu Panny Márie. Všetky úpravy a rekonštrukcie týchto sakrálnych objektov a pamiatok vo farnosti sú hradené výhradne zdrojmi štedrých dobrodincov.

Spracoval: Radoslav Babjarčík

Zabudnutý kút prírody a histórie

V širšom okolí obce Vyšné Ružbachy sa nachádza kameň, ktorého výskyt úzko súvisí s bohatstvom miestnych minerálnych vôd – travertín. Ružbašský travertín našiel široké využitie nielen v blízkom okolí, ale aj zahraničí. No predovšetkým plnil jednu naozaj nezvyčajnú úlohu: takmer päť desaťročí slúžil ako materiál pre tvorivé ruky sochárov z celého sveta, ktorí tu od roku 1964 prichádzali tvoriť svoje diela do areálu Medzinárodného sochárskeho sympózia. S iniciatívou založiť prvé sochárske sympóziu vo vtedajšom Československu prišli Rudolf Uher a Andrej Rudavský zo Slovenska a Miloslav Chlupáč z Prahy. Inšpirovali sa sochárskym sympóziom v St. Margarethen v Rakúsku, tradíciu ktorého založil v roku 1959 významný rakúsky sochár Karl Prantl v spolupráci s Dr. F. Czabanom a H. Deutschom. Ružbachy poskytovali pre stretnutie a tvorbu sochárov priam ideálne podmienky: kvalitný materiál v nádhernom nedotknutom prírodnom prostredí bývalého kameňolomu, s ktorým ešte splýva ľudský zásah bez toho, aby ho násilne porušoval. Na sympóziách vznikali sochy, ktoré akoby priamo vyrastali zo zeme. Na toho, kto sa na ne díval, pôsobili dojmom „totemového spojenia s prírodným prostredím“. Takúto podobu a dojem vytvára celý Areál Medzinárodného sochárskeho sympózia vo Vyšných Ružbachoch.

Dnes patrí MSS Vyšné Ružbachy medzi jedno z najstarších sympózií v Európe. Na rozlohe niekoľko sto štvorcových metrov sa nachádza vyše sto sochárskych diel vytvorených autormi rôznych kultúr. Komplex je od r. 1997 národnou kultúrnou pamiatkou a predstavuje miesto s výnimočnou historickou hodnotou, dobovú kroniku ideí vysekanú v kameni. Je medzinárodnou muzeálnou expozíciou pod holým nebom vsadenou vo vidieckom prostredí. Bohužiaľ, areál MSS je aj napriek svojmu kultúrnemu a historickému bohatstvu zabudnutý a mnohí z nás ani netušia, aké unikátne miesto sa vo Vyšných Ružbachoch nachádza. Aj preto sa obec Vyšné Ružbachy v spolupráci s mestom Nowy Sacz prostredníctvom programu Interreg V-A Poľsko - Slovensko 2014 – 2020, ktorý je financovaný z Európskeho fondu regionálneho rozvoja, rozhodla vykonať úpravu priestoru sochárskeho sympózia. Úprava bude spočívať vo vybudovaní chodníka a malého amfiteátra s lavičkami, ktorý bude poskytovať možnosť realizácie malých kultúrnych podujatí. Táto revitalizácia je nevyhnutnou podmienkou pre zlepšenie návštevnosti, trávenie voľného času, celkové zatriktívnenie priestoru sympózia a pre podporu poznávania regionálnej histórie. Vytvorením podmienok pre aktívne trávenie voľného času podporíme rozvoj poznávania dedičstva našich predkov, poznanie histórie a prírodných atrakcií v obci. V rámci projektu bude tiež realizovaná výučba žiakov základných a stredných škôl nášho okresu a študentov z Poľska v oblasti prírody prostredníctvom rôznych hier priamo v prostredí areálu sympózia.

Po realizácii projektu nás čaká otvorenie zrekonštruovaného a upraveného sochárskeho sympózia, ktoré bude oficiálnym podujatím, kde budú pozvaní zástupcovia organizácií, škôl a obyvatelia z oboch strán hraníc podieľajúcich sa na uskutočnení projektu. Už teraz sa veľmi tešíme na to, že sochárske sympóziu opäť ožije a jeho nevšedný charakter bude môcť očariť mnohých ďalších návštevníkov. Veríme, že úprava sympózia tým najšetrnejším spôsobom len podčiarkne jeho prírodný a osobitý charakter a nijako nenaruší jeho genius loci.

Spracovala: Juliána Jozefíková

Foto: archív obec Vyšné Ružbachy, Ludovít Marfiak

Obec založila obecný sociálny podnik VALÍNEK

Vakínek, s.r.o., registrovaný sociálny podnik, je obecným podnikom obce Vyšné Ružbachy. Obec Vyšné Ružbachy je 100%ným vlastníkom obecnej firmy VALÍNEK, s.r.o., r.s.p. Jej štatutárom je Mgr. Peter Martinek. Obecný sociálny podnik vznikol za účelom vytvorenia pracovných miest pre znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, a tak pomôcť znižovať nezamestnanosť znevýhodnených obyvateľov obce Vyšné Ružbachy a blízkeho okolia. Sociálne podnikanie je vo všeobecnosti podnikanie primárne zamerané na sociálne alebo spoločenské ciele a nie na zisk. Základným princípom sociálneho podnikania je prevádzkovanie spoločensky prospešnej činnosti za pomoci ekonomických nástrojov. Znamená to, že v prvom rade ide stále o podnikanie, avšak základným cieľom nie je zisk, ale dosahovanie pozitívnych sociálnych vplyvov, čo danú podnikateľskú činnosť robí zmysluplnou nielen pre spoločnosť, ale často i pre pracovníkov podniku a samotného podnikateľa. Podľa Jacquesa Defournyho, prezidenta európskej výskumnej siete o sociálnej ekonomike EMES, sociálne podnikanie je činnosť s primárne sociálnymi cieľmi, kde hospodárske prebytky sú prednostne znovu investované do podnikania na rovnaký účel alebo do rozvoja miestnej komunity, na rozdiel od potreby maximalizovať zisk pre zainteresované skupiny či vlastníkov.

Text a foto: Juliána Jozefíková

Zo života klubu seniorov v našej obci

COVID - 19 je pre nás všetkých ľudí bez rozdielu veku veľkou životnou skúškou. Nik z nás z touto celosvetovou pandémiou nemal žiadne skúsenosti, a preto obavy o svoje zdravie a našich blízkych sú v týchto dňoch na mieste. Bežný ruch v Ružbachoch utíchol, niektoré aktivity boli pozastavené, naše ulice sú prázdnejšie, radosť a dobrú náladu vystriedali rôzne otázky týkajúce sa koronavírusu. Všetci naši členovia klubu JDS dostali ako sponzorský dar dezinfekčný prípravok Burburgel a látkové rúško. Jednota dôchodcov Slovenska, Základná organizácia Vyšné Ružbachy, ktorej členovia patria medzi najzraniteľnejšiu vekovú skupinu, prispôbili život klubu dôchodcov momentálnej situácii a prísny celoplošným opatreniam, ktoré z toho vyplývajú. Z našich aktivít vyberáme. Počas jarneho obdobia sme zorganizovali brigádu v časti pod Úbočou, kde sme vyčistili priestor na Krížovú cestu. V areáli kúpeľov sme zase pohrabali lístie pri kaplnke Panny Márie. V pondelok 15. apríla 2020 sme sa spoločne s otcami redemptoristami v kláštornom areáli zúčastnili pietnej modlitebnej aktivity k smutnému 70. výročiu barbarskej noci – likvidácia mužských reholí. Práve obyvatelia obcí Nižných a Vyšných Ružbách a Lackovej v apríli 1950 boli brániť internovaných rehoľníkov a neskôr sami boli vtedajším komunistickým štátnym režimom perzekvovaní. V máji sme absolvovali spoločný turistický výstup k dvom studničkám, kde boli zastrelení ruskí partizáni počas SNP. S prichádzajúcim slniečkom a letom sa opatrenia prvej vlny pandémie pomaly uvoľňovali a spoločné aktivity seniorov mohli pokračovať bežným životom. Rozhodli sme sa obnovou priestoru klubu JDS, ktorý sa interiérovomaľoval, doplnil darovaným pekným zánovným nábytkom

a nainštalovali sme bezpečnostný snímací kamerový systém. Naše žienky v exteriéri pred klubom JDS vyčistil priestor od buriny a odpadkov. Na začiatku letnej turistickej sezóny v našej goralskej a kúpeľnej obci sme prispeli spoločnou aktivitou sadenia kvetín. V júli sme zase zorganizovali výročnú členskú schôdzu. Na prelome letných mesiacov sme s niektorými členmi navštívili obec Krivá na Orave, kde sme sa zúčastnili pútnickej svätej omše ku cti blahoslavenej sestry Zdenky, navštívili sme obrovskú sochu Pána Ježiša nad obcou Klin a cestou domov sme sa zastavili v krásnej lokalite Bobrovskej kalvárie. Čas je neúprosný, plynie mĺčovými krokmi a náš život v ňom preteká ako horská riava. V poslednú júlovú sobotu sme sa dozvedeli smutnú správu, že nás navždy opustil náš člen a dobrý priateľ Jozef Dudzik. V auguste sme už tradične nevynechali spoločnú oslavu všetkých seniorov jubilantov. Chutnými koláčikmi našich starých mám, sme potešili všetkých, ktorí sa zúčastnili otvorenia obecnej výstavy tradičnej ľudovej kultúry v priestoroch starého grófskeho kaštieľa. Na slávnosť Sedembolestnej Panny Márie sme sa zúčastnili požehnanja obnovenej kaplnky Panny Márie pod JRD a po nej sme mali spoločné agapé s pánom starostom obce Petrom Martinekom v našom klube. Počas jesene naše členky Zlatica Gabrielyová a Mária Ščensná reprezentovali náš klub a obec na celookresnej súťaži seniorov v Starej Lubovni pod názvom: „Zlaté ruky 2020“. Tento rok 2020 opäť ubehol rýchlo ako voda. Mali sme toho veľa naplánované a rozpracované. To čo sa nám podarilo, sme za to vďační Pánu Bohu a to čo sme nezrealizovali, to sa budeme snažiť dobehnúť. Máme ešte veľa predsavzatí, plánov a prekvapení. Milí Ružbašania, srdečne Vás pozývame medzi Nás, aby ste obohatili Naše rady Vašou prítomnosťou. Tešíme sa na Vás v klube Jednoty dôchodcov Slovenska vo Vyšných Ružbachoch.

Spracoval: Radoslav Babjarčík

Sčítanie obyvateľov, domov a bytov je najrozsiahljšia a najnáročnejšie štatistické zisťovanie s dlhodobou tradíciou na celom svete. Sčítanie v roku 2021 je súčasťou celosvetového programu populačných, domových a bytových cenzov, uskutočňovaných pod záštitou Európskej únie a Organizácie Spojených národov. Sčítanie predstavuje jedinečný zdroj informácií a štatistických údajov o stave spoločnosti, o jej demografických, sociálno – ekonomických a kultúrnych štruktúrach, o životných podmienkach obyvateľov a ich bývaní. Tieto údaje môžu byť použité pre napĺňanie lokálnych politík a sú úzko prepojené so stanovením počtu obyvateľov na území mesta. Sčítaním sa zisťujú informácie, ktoré nie sú súčasťou žiadneho iného zisťovania v Slovenskej republike. Rozhodujúci okamih sčítania, na ktorý sa vzťahujú zisťované údaje, je polnoc zo štvrtka 31.12.2020 na piatok 1.1.2021. Sčítanie je rozdelené na dve etapy – sčítanie domov a bytov (v rokoch 2020 a 2021) a sčítanie obyvateľov (v roku 2021):

- Sčítanie domov a bytov – v dobe od 1.6.2020 do 12.2.2021. Toto sčítanie vykonávajú obce SR v spolupráci so Štatistickým úradom SR. Prvýkrát v histórii sa sčítavanie robí elektronicky, bez účasti obyvateľov.
- Sčítanie obyvateľov – v dobe od 15.2.2021 do 31.3.2021

Kedy prebieha sčítanie?	Kto sa sčítava?	Aké údaje sa uvádzajú?
Sčítanie obyvateľov sa uskutoční v období od 15. februára 2021 do 31. marca 2021 počas 6 kalendárnych týždňov.	Sčítava sa každý, kto má v Slovenskej republike trvalý, prechodný alebo tolerovaný pobyt.	Údaje, ktoré obyvateľ počas sčítania do formulára uvedie sa vzťahujú k rozhodujúcejmu okamihu sčítania, ktorým je 1. január 2021.

Ako môže Slovensko využiť údaje zo sčítania?

Na budovanie, posilnenie, plánovanie dopravnej infraštruktúry, siete školských a zdravotníckych zariadení, oddychových zón, parkov, detských ihrísk a športovísk.

Čo nám sčítanie môže priniesť?

- Dôležitý zdroj informácií pre všetky sféry života, verejný a súkromný sektor, odbornú a laickú verejnosť
- Základ pre analýzy vývojových trendov, pre prognózy a projekcie jednotlivých oblastí spoločného života
- Podpora rozvoja na regionálnej a lokálnej úrovni

Ako sa sčítať

WiFi vo Vyšných Ružbachy spustené

Obec Vyšné Ružbachy sa v roku 2019 zapojila do Výzvy na predkladanie žiadostí s názvom WIFI4EU. Získali sme grant vo forme poukazu vo výške 15 000 €. Pri vyhodnocovaní žiadostí sa postupovalo podľa princípu „ kto skôr príde, ten skôr berie „. Spoluúčasť obce bola nulová, čiže samotnú obec to nestálo ani cent. Dodávateľom služieb, ktoré splnili technické a bezpečnostné parametre stanovené Európskou komisiou a bol evidovaný v zozname dodávateľov, bola firma Slovak Telekom. Bezplatné pripojenie je na nasledovných verejných priestranstvách:

- Okolie autobusovej zastávky
- Park pri kostole
- Parkovisko
- Okolie hlavnej križovatky
- Exteriér pred obecným úradom
- Okolie futbalového ihriska

Podmienky využívania služby verejnej WiFi siete WIFI4EU sú k dispozícii na obecnej stránke: www.obecvysneruzbachy.sk. Prípadne poruchy na tejto sieti môžete nahlásiť prostredníctvom emailu: obecvr@slnet.sk s predmetom „WIFI4EU“.

Nový chodník v obci

V priebehu mesiacov júl – september 2020 bol v našej obci vybudovaný chodník na ulici smerom k Vagonáru. Samotnej výstavbe predchádzali stretnutia s obyvateľmi domov, ktoré chodník lemujú. Starosta obce sa s obyvateľmi vopred dohodol na tom, ako bude chodník vyzerat, kde budú osadené nájazdové obrubníky, aby obyvatelia rodinných domov mohli bez problémov vstupovať do svojich dvorov. Nasledovali búracie práce, príprava podložia, osadenie obrubníkov a samotné uloženie dlažby. Po vybudovaní chodníka boli vykonané dokončovacie práce v podobe vyasfaltovania medzier medzi chodníkom a cestnou komunikáciou. Veríme, že tento chodník umožní obyvateľom obce a aj jej návštevníkom pohodlný a bezpečný pohyb po danej ulici. Na vybudovanie chodníka boli použité financie, ktoré obec získala pomocou dotácie od Ministerstva financií SR v roku 2019.

Spracovala: Julána Jozefíková

Mesiac úcty k starším

Milí naši seniori,

október je mesiac, ktorý je oslavou jesene života a pripomienka úcty k všetkým starším ľuďom, ktorá by mala byť nenásilná, spontánna a nepretržitá po celý rok, pretože Vy si ju zaslúžite. Práve október je mesiac, v ktorom si uvedomujeme, aké vzácne poklady žijú v našej rodine a v našej obci. Sú to naši starí rodičia, príbuzní, susedia a spoluobčania.

Tento rok je veľmi náročný pre Vás starších, ale aj pre nás mladších. Musíme sa vysporiadať so situáciou, ktorá nastala. Chrániť sa, pomáhať si a povzbudzovať sa navzájom. Pandemická situácia nám zmarila spoločné stretnutie, ktoré je tradíciou v našej obci už roky.

Milí Ružbašania – seniori, dovoľte, aby som Vám z úprimného srdca zaželel Božie požehnanie, pevné zdravie, veselú myseľ, veľa spriaznených priateľov, len tie najlepšie medziludské vzťahy, dlhý život, vďačnosť a pomoc Vašich detí.

Nezabudnime ani na našich jubilantov, ktorí sa v tomto roku dožívajú okrúhleho jubilea 70, 75, 80, 85 a 90 rokov. Do kruhu 70 ročných jubilantov pribudlo 11 osôb, 75 ročných jubilantov 8 osôb, 80 ročných jubilantov 6 osôb, 85 ročných jubilantov 3 osoby a do kruhu 90 ročných jubilantov 1 osoba, ktorých som osobne navštívil a odovzdal spomienkový darček od obce.

Pevne verím, keď pominie neľahká doba, že si spoločne pripijeme na Váš sviatok.

S úctou

Mgr. Peter Martinek, starosta obce

NEZABÚDAJME!

... A zabúdame!

Na veci, ktoré fungujú, sú zabehnuté veľmi nemyslíme. Ani na um nám nepríde, že to tak nemusí byť. Vzdelávanie. Škola. Učiteľ. Slová, ktoré počujeme každý deň zo všetkých strán. Zovšedneli.

Ale stačí jeden poriadne nebezpečný vírus a rutinné, každodenné veci sa razom zmenia. Chceme byť pripravení, ale nie je to také jednoduché. Nevieime sa zrazu prispôbiť veci zo dňa na deň, byť vybavení všetkým potrebným na prácu a iné, inak bežné veci.

Vieme však, že by sme mali stáť na rovnakej strane. Rodičia, učitelia, žiaci. Dospelí a deti.

Zastavili sa fyzické kontakty, krúžky, predstavenia, exkurzie.... A opäť sa vzdelávame z domu. Už to tušíme, už je to tu. Čakáme na rozsudok.

Prezieravo sa na to už chystáme. Škola realizuje dištančné vzdelávanie, rodičia sú z toho nervózni.

Od žiakov sa očakáva oveľa väčšia samostatnosť a zodpovednosť. Rodičia sa stávajú predĺženou rukou školy a učiteľov, žiak má tú školu aj doma. Nemá kam ujsť. Nikto to nemá ľahké.

Keby videla Mária Terézia, ako nám záleží na vzdelávaní. Keby sa teraz prebudila, bola by na nás všetkých pyšná. Všetci chodia do školy, všetci čítajú, všetci vedia písať, rodičia pomáhajú škole, zaujímajú sa o vzdelávanie. Len ten učiteľ, ktorý má asi desaťkrát viac vedomostí ako ten z čias Márie Terézie, nepožíva autoritu, ktorú by mal mať. Pomáhajme si v týchto ťažkých časoch vzájomne! Nezabúdajme na slušnosť, nezabúdajme na toleranciu, nezabúdajme na dobrý úmysel toho druhého, nezabúdajme na to, že aj všedné veci môžu byť dôležité.

Vzdelávanie je dar. Nie je všedné, je jedinečné. N E Z A B Ú D A J M E !

Školské prostredie

> Nástup do školy jún 2020

Od 16.marca 2020 do 31. mája 2020 boli v rámci opatrení uzavreté všetky školy na Slovensku pre COVID-19. V tomto období prebiehal aj zápis do materskej školy, prvého ročníka základnej školy a na stredné školy bez prítomnosti detí a žiakov. Opätovnému nástupu do školy predchádzalo množstvo opatrení, ktoré sme museli realizovať. Po viac ako dvoch mesiacoch žiaci mohli nastúpiť do školy, aj keď v obmedzenom počte. Túto možnosť využilo 85% žiakov základnej školy z ročníkov 1. - 5. a 69% detí materskej školy. Ostatní žiaci sa naďalej vyučovali dištančnou formou. Na posledné dva týždne školského roka sa mohli do školy vrátiť aj žiaci vyšších ročníkov. Školský rok sme uzavreli, učebnice odovzdali a všetci sme privítali prázdniny. Týmto ďakujeme všetkým žiakom, rodičom, pedagogickým i nepedagogickým z mestnancom za bezproblémový nástup do školy s dodržaním všetkých hygienických opatrení.

> Jún v materskej škôlke

Deň detí sme v materskej škole oslávili športovo, ale chýbal nám výlet do prírody a hlavne guláš na školskom dvore. Aj keď sme museli dodržiavať určité opatrenia, pobyt v materskej škole sme si užili. V júni sme v škôlke mali dostatok pohybu na čerstvom vzduchu, hry a súťaže na školskom dvore, či kreatívne tvorenie, spev a tanec. A každý deň sme sa niečo nové naučili.

> Škôlkari

Máte krásne nové priestory. Narobili sme sa, výsledok však stojí za to. Po minuloročnom presunutí prvého stupňa základnej školy do novej budovy, sa cez školský rok začala prestavovať škola pri kostole pre potreby materskej školy. Pán starosta a obecný úrad zabezpečili kvalifikované sily robotníkov, aby práce zrealizovali. Vybúrali, prevrtali, postavili, omietli, prílepili, sieťkovali, pristavili, spucovali, pomaľovali, vydláždili, obložili, nťahali elektrinu, pripevnili, vymenili, vyrobili z dreva a upratali. To je len zlomok. Pán Bačinský a jeho zamestnanci, pán Jozef Repka a Stanislav Kovaľ, páni Ján a Pavol Gončárovci, pán Juraj Hanečák, pán Eduard Múdry, zamestnanci obecného úradu, ale i rodičia – pomocníci, či miestni skauti odvieďli veľký kus prác, pri ktorých nechýbal ani náš údržbár, Marek Totoš. Príďte si pozrieť výsledok. Počas letných prázdnin sa skúsený tím zamestnankýň školy pustil spolu s učiteľkami materskej školy do sťahovania a umývania úplne všet-

kého. Škôlkari už papkajú, spinkajú a hrajú sa vo vynovenej materskej škole. Na záver veríme, že veľkú rekonštrukciu zažije aj nová budova školy, kde, zrejme, pribudne tak dlho očakávané ďalšie poschodie.

> DOD v materskej škôlke

Poslednú prázdninovú nedeľu zorganizovala obec Vyšné Ružbachy v spolupráci so ZŠ s MŠ Vyšné Ružbachy deň otvorených dverí v novej zrekonštruovanej budove materskej školy. Rodičia i deti si tak mohli prezrieť nové priestory. Divadielko CILLILING. Ďakujeme všetkým, ktorí sa pričínili o to, aby sme mohli škôlku takto sviaťočne a včas ukázať rodičom i deťom.

> Prvé dni v materskej škole

Pre deti v materskej škole sú prvé dni veľmi významné. Napriek tomu, že sme si aj trochu poplakali, neskôr sme zistili, že v škôlke je zábava a máme tu veľa kamarátov.

> Výstup na veterný vrch

Nádherne septembrové počasie sme v našej škole využili na druhý výstup na Veterný vrch. V prírode sa nám páčilo. Žiaci výstup zvládli nad očakávanie dobre. Síce sme sa chvíľami aj poriadne zapotili, ale tie výhľady stáli zato. Akcia sa organizovala v rámci Európskeho týždňa športu.

Do 1. ročníka základnej školy nastúpilo v školskom roku 2020/2021 dvanásť žiakov. Celkový počet žiakov v škole je v tomto školskom roku 120, z toho traja si plnia povinnú školskú dochádzku v zahraničí. Do materskej školy nastúpilo pätnásť nových detí, momentálne škôlku navštevuje 38 detí. Spracovala: Anna Krutková

Ako sa v Ružbachoch liečilo v minulosti.

Naši predkovia v minulosti žili viac v prírode a s prírodou, lebo boli na ňu odkázaní. V prírode nachádzali každodennú obživu. Príroda bola zdrojom pohybu - pracovnej činnosti z ktorej ťažili a preto sa k nej úctivo správali, zveľaďovali ju a chránili. Ľudia v prírode nachádzali všetko čo k životu potrebovali. V prírode nachádzali množstvo liečivých rastlín, mali vedomosti o ich účinkoch a použití.

V tomto smere sme my dnes pozadu i keď sa propaguje prírodná liečba, radšej zájdeme k lekárovi, alebo do lekárne a kúpime si hotový prípravok na liečbu ochorenia. V minulosti sa zber liečivých rastlín prevádzal skoro v každej rodine. V dedine boli však aj niektorí starší ľudia a hlavne staršie ženy, ktoré mali v tomto smere širšie vedomosti a k tým sa v prípade potreby chodievalo po radu. Jednou z takých ktorú starí ľudia spomínali bola aj grófka Karolína Zámoyska, matka posledného majiteľa kúpeľov, alebo Katarína Kilárová, manželka obchodníka Jozefa Kilára. Z mužov to bol učiteľ Imrich Pál, ale i kamenár Tomáš Krausz. Vykĺbené kĺby s úspechom naprával Ľudovít Kilár st., gazda u grófa Zámoyskeho.

- **Bolestivé zuby** trhal Ján Petrik st., neskôr i jeho syn, ale aj mäsiar Ján Leščinský. Slabšie zuby povypadávali samé, ale zadné stoličky boli problematické. Na to bol špecialista Andrej Ščen-sny (od Kožlaka). Bol to silný a vysoký muž. V koženej brašničke mal vždy pripravené kliešte, štikačky a kombinačky rôzneho druhu a veľkosti. Všetky tieto zákroky sa robili bez umŕtvenia. Pacienta najprv pripili, posadili a priviazali na stoličku a ešte dvaja mocní chlapi ho držali. Konalo sa to v nedeľu popoludní keď nebola robota. Pri bolestiach zubov prikladali na ne soľ, alebo cibuľu. Niektoré liečebné úkony súvisiace s detskou chorobnosťou vykonávali aj pôrodné babice Katarína Durstinová, Anna i Mária Gabriellyová. Veľa malých detí mávalo tzv. žabku, t.j. afty v ústoch.

Tu bola k dispozícii Viktória Dudžiková (z Karpeliska, neskôr od Pjetška). Zobrala dieťa za mlyn (Za Kilára, Šlosára), kde rástli smutné vrby. Na suchotala vrbového lístia a ním vytierala deťom ústičku. Bolo to plaču na pol dediny, ale po viacerých úkonoch žabka zmizla.

- **Na rukách ľuďom vyrastali takzvané kuže dupy.** To boli drobné rakovinové bunky, ktoré keď sa rozškrabali do krvi, boli prenosné na iného. Liečilo sa to tak, že sa podviazali nitkou až do vysušenia a potom odpadli. Bola aj taká povera, že keď sa niesla truhla s nežitkou, tak bolo potrebné prebehnúť popred ňu a ruky potom rýchlo opláchnuť vo vode.

- **Zlomeniny** sa jednoducho zafixovali. Dali ich medzi dve doštičky a čakalo sa kým sa zrastu. Na rehabilitáciu zlomenín nosili vodu z krátera, na-

hriali ju vo veľkých hrncoch. Končatinu v nej močili a cvičili ňou. Veľa ľuďom zostali po takých zlomeninách deformácie. Na zlomeniny požívali aj roztlčený koreň kostihoja lekárskeho (kostyval) zmiešaný s bravčovou masťou (šmalec).

- **Smietka, alebo cudzie teleso v oku** - na to bola odborníčka Paulina Gončarová (od Valka). Jemným citlivým pohybom jazyka vedela nájsť a vylízať z oka cudzí predmet.

- **Nízky tlak** sa liečil zvýšenou konzumáciou hlavne baraniny, hovädziny a slaniny. Obmedzoval sa prudký pohyb, aby nenastal kolaps.

- **Vysoký tlak** ...púšťanie žilou, narezala sa hlavná tepna v loketnej jamke a spustilo sa určité množstvo krvi. Tiež sa prikladali na žily pijavice, ktoré sa nasali krvou až kým samé neodpadli. Preto sa aj zachovalo porekadlo odpadol ako nacicaná pijavica.

- **Pri zápale pľúc** sa spustila krv preseknutím žily (toto robil v Podolínci pán Kaletovič), alebo sa chorému dali napíť hnojovky.

- **Žalúdok ... pálenie záhy** - zvýšená tvorba kyseliny žalúdočnej. Do vody sa pridal ocot, sóda bikarbóna, poriadne sa to spenilo a vypilo. Bolo potrebné odgrgovať až do upokojenia. Aj dnes sa toto uplatňuje v rôznej inej podobe, ale princíp je ten istý. Bolesti žalúdka sa liečili odvarom zo zemežľče (cyncryja), alebo koreňom z horca (gorec) vylúhovaného v pálenke, alebo z horkej dateliny (rástla na mlákach).

- **Bodné a rezné rany** - najprístupnejšia dezinfekcia bola vlast-

ný moč, ktorým sa poranenie omočilo, nechalo zaschnúť a hotovo.

- **Hlisy a črevné parazity** liečili cesnakovým odvarom, alebo opečeným chlebom s cesnakom. Hlisy liečili aj šťavou z kyslej kapusty (juha), alebo egrešmi (gigac) na lačný žalúdok. Pomohol aj vratič obyčajný namočený v mlieku spolu so starou zažltnutou bryndzou, ktorú nazývali cytvor. Keďže o hygiene, ako takej sa nedalo uvažovať, po takýchto kúrach sa v stolici nachádzali zhľuky dlhých hlíst a aj mrli. Objavovali sa aj pásomnice.

- **Kašeľ a zápal priedušiek** - tu pomohla cibuľa v mlieku, osladená medom a šmalcom, Na prsia prikladali obklad s husacou, alebo kuracou masťou, to priložili platenou handričkou (smatka) a častejšie vymieňali. Pri kašli sa pil odvar z bazového kvetu, ktorý musel byť nazbieraný pred sviatkom sv. Jána. Pil sa i čaj z lipového kvetu s medom, alebo aj čaj z prvosianky jarnej (srocynoska). Uživalo sa aj mladé ihličie z jedle, smreku aj borovice nakladané vo vrstvách do cukru. Sirup bol účinný aj na priedušky.

- **Na boľavý chrbát** pomohla masáž šmalcom a poriadne pästou chrbát vybúchať. Tiež niektorí znalci sa zaoberali bankovaním t.j. prikladáním sklenených pohárikov na chrbát. Bolesti v krížoch liečili prikladáním rozpareného rebarborového listu (kvašuda).

- **Uši, zápaly, alebo hlienenie.** Tu pomohli tri kvapky zohriateho ľanového oleja viac krát cez deň, až do ustúpenia bolesti.

- **Otrava alkoholom.** Staré prí-

slovie hovorí, že klin sa klinom vybíja. Tu pomohol pohár samohonky a práca. Pri otrave alkoholom sa postihnutému vlialo teplé mlieko (mľýko), alebo ľudský moč (jscyny) na vyvolanie zvracania.

• **Seknutie v krížoch.** Tu bol potrebný silnejší chlap, ktorý chorému zopäl ruky na hrudníku, od chrbta uchytil a par krát ním potriasol. Keď kosti zapraskali, kíše boli napravené. Ťažšie poranenia a vážnejšie choroby sa vozili do nemocnice v Kežmarku, samozrejme na vozoch, v každom ročnom období. Smrť kosila najmä pri zápale pľúc, a rôznych infekciách. Našťastie tieto doby sú za nami, a my žijeme vo vyššom hygienickom štandarde.

• **Pri bolestiach hlavy** sa prikladal kapustný list, alebo obklad s kyslým mliekom. Prikladali aj zelené riasy (gľon) z potoka pod jazym. Popíjali aj odvar z listov podbeľu (džistek).

• **Pri bolestiach hrdla** sa pil odvar z prasličky roľnej (smrycyna) - rástla medzi zemiakmi, pil sa čaj z púpavy lekárskej (pypmava), prikladal sa rozohriaty jačmenný šrot (jarec), otruby, alebo i horúci potočný piesok.

• **Pri žltacke** sa pil roztok z modrej skalice s kyslým mliekom, ale v malých dávkach. Podávali i bobuľky z (nadragule) - ľuľkovec zlomocný.

• **Pri hnačke** sa používal tvaroh, ale i čerstvé alebo zavárané čučoriedky (borofki).

• **Pri zápche** sa na lačno pila teplá cukrová voda, alebo odvar z harmančeka (runek).

• **Pri nespavosti** sa pil odvar

z makovic.

• **Pri reume** prikladali obklad z koreňa ľuľoka zlomocného (ľuľek). Cibulu (cybuľa) prikladali na miesta po uštipnutí bodavým hmyzom.

• **Pri vysokých horúčkach** prikladali na telo nakrájané surové zemiaky (gruľa), ktorými liečili aj omrzliny, bolesti hlavy a hrdla.

• **Vyrážky a chrasty** na tele potierali penou z čerstvo nadojeného mlieka, alebo so smotanou. Potierali aj na masle praženými kvetmi so sedmokrásy obyčajnej (stokrutka). Prikladali aj odvar z harmančeka (runek).

• **Lišaje** liečili prikladaním na masle upraženými kvetmi a listami jahody lesnej, alebo prikladali požuvaný tabak (bago).

• **Krvácanie** zastavili palinou dračou (boze džyfko).

• **Pri bolestiach srdca** sa pil čaj z rozmarínu lekárskeho (rosmarija).

• **Belmo v oku** liečili fuknutím práškového cukru do oka.

• **Pri častom močení** pili odvar z petržlenovej vňate (pjetruska).

• **Pri bolestivých údoch**

sa na ne prikladali pijavice.

• **Na záduch** sa používala masť z jazveca lesného (borsuk).

• **Na opuchliny** prikladali zaparené vykostkované slivky, alebo prikladali zmiešanú hlinu s octom.

• **Vredy** liečili prikladaním zápary listov z podbeľu (džistek).

• **Listom z krvavca lekárskeho** (krevavník) zastavili krvácanie.

• **Otvorené, alebo bodné rany** lie-

čili obkladmi z listov podbeľu, skorocelu, alebo lastovičníka. Prikladali aj pavučinu, rozžutý chlieb, alebo smolu z jedle.

• **Na hnisavé rany** prikladali potlčené zohriate lanové semena, alebo sa prikladala slanina od kožky, alebo kysnuté cesto. Prikladali sa aj listy z podbeľa (džistek). Prikladali aj opak listu skorocelu kopijovitého. Účinne pomohli aj priložené listy z nechtíka lekárskeho (nagňtyek), alebo listy zo záružlia močiarného. Cesnak (cosnyk) bol všeliakom a užíval sa preventívne. Odháňal až deväť chorôb.

• **Na odparený rozkrok** u detí sypali prach z červotočom rozožratého dreva.

• **Popukané a zapálené pery** potierali ovčím lojom.

• **Šarlach** sa liečil pitím petroleja (gas).

• **Repík lekársky** (žepik) používali pri bolestiach a opuchoch kĺbov, kožných ochoreniach, dýchacích, imunitných a očistných kúrach.

• **Zapálené ústne kútiky** sa potierali ušným mazom.

Často sa stávalo že niekomu prišlo zle „stalo še mu z oči“. Tu pomohlo odriekavanie a rozžeravené uhlíky hádzané do krčaha so studenou vodou. Voda sa potom po dúškoch popíjala zvyšok vody sa musel vyliť na závesy dverí.

Ak už žiadny liek nezabral na danú chorobu tak sa išlo k bačovi na zarieknutie. Bačovovia vedeli porábať a poznali zaklínacie formulky.

Ak ani po tom sa chorý neuzdravil a choroba nepominula a naďalej bola sprevádzaná veľkými bolesťami, tak vraveli že chorý má „mizerere“. To však už bol stav beznádeje a čakalo sa na smrť.

Ľudia v našej obci odjakživa poznali silu prírody a na to využívali aj liečivé účinky minerálnych vôd, ktorých bolo v **chotári** obce dostatok. Niektoré vody užívali na pitné kúry, iné zas používali pri vyklbených či zlomených končatinách. Zohriate vody používali aj ako zábalu a obklady tela pri vonkajších ochoreniach a poruchách kože.

Za posledných niekoľko desaťročí sa mnoho zmenilo v ľudskom živote v oblasti starostlivosti o zdravie človeka. Ľudia v minulosti boli silnejší a viac odolávali chorobám, no nie vždy úspešne. Napríklad v rokoch 1872-1873 vypukol v obci mor, ktorému podľahlo v celej farnosti 131 duší. V roku 1918 týfovej epidémii podľahlo v obci 30 obyvateľov.

Dnes sme svedkami toho, že sa objavujú nové druhy rôznych chorôb, ktoré naši predkovia nepoznali. Lekárska veda dorieši jeden problém a vzápätí sa vynorí nový. Príroda je vždy najsilnejšia a sama si dokáže regulovať prírastky i úbytky ľudstva.

Spracoval : Peter Fabis, Terézia Krutková, október 2020

Sobáš Jána-Krištofa Napoleóna- pravnuka Ružbašskej kráľovskej svadby.

19.októbra uplynulo rok od sobáša Jána-Krištofa Napoleóna - pravnuka Ružbašskej kráľovskej svadby. No a pred rokom mi prípravy na uvedenie knihy do života, Ružbašská kráľovska svadba, ktoré sa uskutočnili v našej krásnej dedinke, neumožnili sa plne venovať tomuto historicky kurioznému sobášu, ktorý stojí za pozornosť. Dovoľte mi preto, to zameškané dohnať a opäť vám opísať jednu z krásnych cisársko-kráľovských svadiieb, ktoré sa tak trochu týkajú Slovenska a Vyšných Ružbách.

> Potomok francúzskeho cisára Napoleóna

Napoleóna Vám nemusím predstavovať. Jeho vojenské ťaženie Európou pozná snáď každý. Jeho potomkovia sú však menej známy, i keď sa niektorí významne vyznačili v medzinárodných dejinách. Aktuálnym potomkom a uznaným nástupcom potenciálneho francúzskeho cisárskeho trónu je Ján Krištof Napoleón, oficiálnym menom Napoleón VII. Napoleónova línia sa po smrti syna a jediného priameho dediča v roku 1832 dedila po mladšom bratovi Jérômovi a Ján Krištof je jeho pra-pra-pra vnukom. Stáročiami vznikol veľký kruh Napoleónovej rodiny, do ktorého patrili významní šľachtici z celej Európy. Môžeme v ňom nájsť aj rodinu Zamoyski, ktorá bola počas 60. rokov úzko spätá so Slovenskom. Boli to poslední súkromní vlastníci hradu Lubovňa a kúpeľov Vyšné Ružbachy. Dokonca prarodičia Jána Krištofa, tzv. Ružbašský svadobný pár- Rénier de Bourbon-Sicules a Karolína Zamoyska sa zosobá-

šili v roku 1923 v našej malebnej dedinke.

> Osudu neujeďš

Ak by sa každý z nás trochu pohral s dejinami vlastnej rodiny, čo aj vrelo odporúčam, prišiel by na to, že sa osud často opakuje. Bolo to tak aj v prípade Jána-Krištofa, lebo sa zaľúbil do grófký Olympie von Arco-Zinneberg. To meno vám možno nič nevraví. Ale, keď sa pozrieme na rodokmeň tejto mladej dámy, tak nám neujdú zaujímavé fakty. Olympia je pravnučkou posledného rakúsko-uhorského cisára Karola I. Zároveň je pra-pra-pra neter Márie Lujzy Habsbourskej, ktorá sa vydala v roku 1810 za veľkého Napoleóna I. Teda po viac ako 200 rokoch sa dve tak rozdielne rodiny opäť spojili svadbou, ale súčasťou sobáš bol z lásky, čo sa o ich predchodcoch povedať nedalo. Mária-Lujza bola považovaná za obeť habsbourskej manželskej politiky a jej odchod do Francúzska sa bral skôr ako cesta na popravisko. Nakoniec na rozdiel od väčšiny rôznych politických sobášov v minulosti, bol tento sobáš, na veľké prekvapenie šťastný. Dokonca Mária-Lujza porodila Napoleónovi vytúženého syna, pre ktorého sa so svojou prvou manželkou, krásnou Jozefínou, Napoleón rozviedol. Tá kvôli pokročilému veku, nevedela dať cisárovi potomka a dediča novovzniknutej prestížnej dynastie.

> Invalidovňa

Snúbenci sa rozhodli spojiť si životy v katedrále pre nich veľmi symbolické Invalidovne nachádzajúcej sa v srdci Paríža. Budova Invalidovne bola postavená Ludovítom XIV- Kralom Slnka, zhodou okol-

ností predkom obidvoch snúbencov. Kráľ ju dal vystaviť pre zranených vojakov masívne prichádzajúcich z bojišť. V týchto priestoroch sa nachádzajú hroby významných osobností francúzskych dejín, ale najvýznamnejším a najnavštevovanejším hrobom je práve monumentálna hrobka Napoleóna I. V deň sobáša, mali snúbenci trochu jesenné počasie, ale to neodbralo na dobrej nálade zúčastneným. Už od skorého rána sa v kostole začali zbierať svadobníci pricestovaní z celého sveta. Spomedzi najznámejších spomeniem napr. hlavu Luxembourskeho vojvodstva- Henriho Luxembourskeho s rodinou, Karola de Bourbon-Sicules s rodinou, nástupcu potenciálneho dvojicískeho trónu, Duarte de Bragança- nástupcu potenciálneho portugálskeho trónu, Astrid a Laurent Belgickí- súrodenci kráľa Filipa Belgického zastupovali monarchu a Beatrice z Yorku. Vnučka anglickej kráľovny zastupovala Alžbetu II.

> Nevesta

Grófkya Olympia von Arco-Zinneberg bola nádherná nevesta. V sprievode dojatého otca predstúpila pred bohato vyzborený oltár, v originálnych šatách predstavujúcich listy papradia z dielne amerického návrhara Oscara de la Renta. Ako sa patrí na pravú princeznú, mala na hlave nevesta niekoľko metrový závoj pridržený rodinnou diamantovou korunou. Na ruke sa jej skvel obrovský 40-karátový diamantový prsteň, ktorý jej podaroval Ján-Krištof na znak lásky v deň zasnub. Nie je to obyčajný prsteň, lebo okrem peňažnej hodnoty, viac ako milióna eur, má aj tú historickú. Patril francúzskej cisá-

rovne Eugénii, manželke posledného francúzskeho cisára Napoleóna III. No a práve tento prsteň bol snúbencom odsudzený v Paríži na jar 2019. Ako to v dobre končiacom románe chodí, polícii sa podarilo za tri dni zatknúť zlodca a navrátiť vystrašenému páru hodnotný zasnubný prsteň.

> Dlho žili a mali deti

Šťastnému páru môžeme popriať len všetko dobré. Nech sa im na spoločnej ceste všetko vydarí minimálne tak dobre ako sa im vydaril ich nádherne rozprávkový sobáš. No a ja pevne dúfam, že vás budem môcť čoskoro informovať o dobrej správe, a to o narodení pokračovateľa prestížnej Napoleónovej dynastie.

Novomanželia

Invalidovňa srdci Paríža.

Kalendár

významných historických udalostí v našej obci

pripadajúcich na rok 2020

Pred 115 rokmi, v roku 1905
sa po prvýkrát začala v obci pestovať kýmna repa.

1905
sa začali v obci objavovať prvé mláfacie stroje na ručný pohon a zriaďujú sa gáple, ktoré sa používali ešte v rokoch 1960 – 1970.

Pred 100 rokmi, v roku 1920
začali používať na obrábanie pôdy železné pluhy. Dovtedy sa výhradne používali len pluhy drevené.

1920
podľa sčítania ľudu ostalo žiť v obci 657 obyvateľov. Podľa národnosti 603 Českoslovákov, 10 Maďarov, 38 Nemcov, 6 obyvateľov inej národnosti. Podľa náboženstva 618 rím. katolíkov, 4 gr. katolíci, 3 evanjelici, 24 reformovaných a 8 židov.

1920
zmenil sa názov obce z maďarského názvu FelsoSúgo na slovenský názov Vyšné Družbachy. Tento názov sa používal do roku 1927. Od roku 1927 sa obec volá Vyšné Ružbachy.

1920
gróf Andrej Zamoyski zadovážil vyorávač zemiakov. Bol to ťažký stroj ťahaný dvomi pármami koní.

1930
na nižšom konci obce za potokom bývali cigáni. Mali tri hlinené domčeky a jednu kolibu.

1925
Sa ukončilo hromadné vysta-hovalectvo z obce do Ameriky.

Pred 95 rokmi, v roku 1925
pod vedením učiteľky Krausovej, pôvodom z Hniezdneho, sa odohralo v budove školy na provizórnom javisku prvé divadelné predstavenie pod názvom „Bludár“.

Pred 90 rokmi, v roku 1930
si niektorí občania po návrate z Ameriky kupujú motory na benzínový pohon.

1930
bola v obci založená Komunistická strana. Zakladateľom bol Ján Mareš, pôvodom Talian. Strana mala 7 členov.

1930
sa v dvojtriednej škole vyučovalo 60 žiakov v prvej triede a v druhej triede 59 žiakov. Spolu 119 detí.

1930
na križných cestách „ Pod Turovou „ bola postavená kaplnka. Na jej čelnej stene bol umiestnený kovový kríž. Posvätená bola 15. augusta 1937.

1945
sa na konci vojny stala jediná tragédia súvisiaca s vojnou, kedy sedemročnému chlapcovi Andrejovi Fabisovi vybuchol z neopatrnosti granát. On bol zranený a jeho sestru Katarínu usmrtil.

Pred 85 rokmi, v roku 1935
sa v škole vyučovalo v 1. triede 56 žiakov, v 2. triede 42 žiakov a v 3. triede 64 žiakov. Žiaci vtedajšej osemročnej školy boli pospájaní do troch tried. Spolu školu navštevovalo 162 detí.

Pred 75 rokmi, v roku 1945
odišli z obce poslední maďarskí a nemeckí okupanti. Odišli bez jediného výstrelu.

1945
bola naša obec oslobodená sovietskou armádou. (II. sv. vojna)

1945
sa v obci utvoril prvý Miestny národný výbor. Za predsedu bol ustanovený Štefan Leščinský.

1945

postupne oficiálne zanikli dva z troch mlynov v obci. Jeden mlyn na mieste terajšieho kúpaliska zanikol už skôr – bol prestavaný na pílu.

Pred 65 rokmi, v roku 1955 boli na školskom dvore vybudované murované záchody zvlášť pre chlapcov a zvlášť pre dievčatá. Dotvtedy boli len drevené latríny.

Pred 60 rokmi, v roku 1960 sa postupne začali stavať rekreačné chatky v lokalite potoka „Zalažný“ a „Pod Kukurou“.

1945

mala Komunistická strana po reorganizácii v obci už 38 členov. Väčšina občanov vstúpila do strany zo špekulácií. Chceli si podeliť grófske majetky. Predsedom strany bol opäť Ján Mareš. Od roku 1962 bol predsedom Štefan Petřík.

Pred 55 rokmi, v roku 1965 sa uskutočnilo vysťahovanie viacerých cigánskych rodín do Podolínce, Lomničky a do Hniezdneho. V obci tali len dve cigánske rodiny.

Pred 50 rokmi, v roku 1970 naša rodáčka Mária Antonyová rod. Gončárová ako 24 ročná vystúpila s horolezeckou skupinou na najvyšší vrch Kaukazu „ELBRUS“ (5633 mnm.) Výstup trval 5 dní.

1945

bola v obci zriadená Detská opatrovňa najskôr v budove Potravného družstva neskôr v grófskom kaštieli.

Pred 70 rokmi, v roku 1950 sa rozšírila verejná vodovodná sieť s napojením na vodovod vybudovaný v r.1929 -1931 po jednotlivých uliciach. Použilo sa liatinové potrubie. Vyústenia a výpusty s uzávermi vody boli na okrajoch ciest. Voda sa nosila do domov vo vedrách. Práce vykonával Ludovít Kilar.

1965

sa v strede obce pri kaštieli postavil nový most cez rieku. Pôvodný bol zničený povodňou v roku 1958.

1970

bolo Spotrebné družstvo v Obci pričlenené do JEDNOTY – SD Stará Lubovňa spolu s členskou základňou.

1975

pre výstavbu liečebného domu „Travertín I.“ bolo zbúraných 6 rodinných usadlostí.

Pred 35 rokmi, v roku 1985 zomrela v Madride grófká Izabela Zamovská.

Pred 25 rokmi, v roku 1995 sa ukončila renovácia všetkých troch oltárov v kostole, vrátane kazateľnice. Renovácia trvala 4 roky.

Pred 45 rokmi, v roku 1975 bolo zbúraných 5 rodinných usadlostí v časti Obce „Dvožisko“. Na to mieste sa postupne postavili 4 x 12 bytových jednotiek.

Pred 40 rokmi, v roku 1980 podľa sčítania ľudu obec má 1040 obyvateľov. Z toho 1034 slov. národnosti, 1 ukrajinskej národnosti, 4 poľskej národnosti a 1 Maďar. V rodinných domoch je 148 kúpeľní. Verejný vodovod využíva 193 domácnosti, ústredné vykurovanie má 82 domov. V obci sú už dva farebné televízory.

1980

sa v kine odohralo ročne 300 filmových predstavení za účasti 20 tis. divákov. Obecná knižnica disponovala 1240 zväzkami kníh rôzneho druhu.

1980

študovalo na vysokých školách 10 mladých občanov, 21 na stredných školách a 47 na učňovských školách.

1980

bola do užívania odovzdaná druhá 12 bj. „Na Dvožisku“, ukončila sa výstavba 500 m dlhého lyžiarskeho vleku na svahu KUKURA.

Turistika v obci 2020

V chotári obce a blízkom okolí upravili značkári KST SL v spolupráci s obcou Vyšné Ružbachy a dobrovoľníkmi niektoré turistické miesta.

> 4.výročie medveďa na Veternom vrchu.

Na začiatku turistickej sezóny ružbašskí dobrovoľníci obnovili vrchol Veterného vrchu pri príležitosti 4-tých narodenín „medvedej lavičky“. Vykonala sa údržba a oprava poškodených vecí. Do rúk medveďa bola vložená nová slovenská vlajka a pre zápisy návštevníkov bola vydaná nová vrcholová kniha (3. vydanie)

Nový smerovník na Veternom vrchu Smerovník pod Veterným vrcholom bol doteraz nesprávne označený ako Veterný vrch 1112m (Veterný vrch je až blízky vrchol). Z toho dôvodu sa značenie KST SL rozhodlo umiestniť smerovník Veterný vrch 1112m priamo na vrchol Veterného vrchu vedľa „medvedej lavičky“ a smerovej ružice. Smerovník pod Veterným vrchom bol označený ako Veterný vrch, rácz 1083m.

> Zmena na žltej trase „Na Poľane – Veterný vrch“

V úseku „Pod Grúňom“ a „Veterný vrch“ viedla paralelne žltá značka 8805 a červená turistická značka 0905. Na základe aktualizovaných noriem KST bola žltá trasa v úseku „Pod Grúňom“ a „Veterný vrch“ zrušená. (červená značka v tomto úseku zostala). Žltá značka vedie naďalej úsekom „pod Grúňom – Na Poľane“.

> Nový hlavný smerovník pri kúpalisku Izabela

KST SL osadilo pri kúpalisku Izabela nový smerovník. Starý drevený smerovník bol odstránený. Smerovky na tomto smerovníku zobrazujú všetky značené trasy v okolí Vyšných Ružbách.

> Nové turistické značenie k Straňanskému jazeru

Straňanské jazero sa nachádza blízko chotára Vyšných Ružbách. K lesnému jazeru o rozlohe cca 0,5ha nevedla žiadna značená trasa. Z toho dôvodu sa KST SL rozhodlo označiť turistickú trasu a ponúknuť turistom ďalšiu možnosť v okolí Vyšných Ružbách / Pienin. K jazeru vedie z Veterného vrchu nová zelená turistická značka cez Straňanské jazero až do obce Straňany. Ide o predĺženie už predtým existujúcej zelenej trasy 5713 „Pod Zbojníckym stolom - Veterný vrch“. Celková dĺžka trasy „Pod Zbojníckym stolom - Straňany“ je 10,3km.

> Pamätník partizánov

Ďalší dobrovoľníci počas leta obnovili nápis na pamätníku partizánov.

> TURISTIKA V OBCI - PLÁN 2021

- nová vrcholová kniha na Veterný vrch (4.vydanie)
- vytvorenie útulne v chotári obce Vyšné Ružbachy alebo Straňany
- označenie trasy na Veľkú Kýčeru, ktorá poskytuje krásne výhľady na Vyšné Ružbachy, okolité obce a pohoria
- informačná tabuľa k pamätníku partizánov s popisom udalosti z obecnej kroniky a publikácie Mikuláša Strenka
- smerovky z autobusových zastávok k hlavnému turistickému smerovníku pri kúpalisku, pre lepšiu orientáciu turistov vchádzajúcich do obce
- odstránenie neoficiálneho značenia v chotári obce, ktoré je mätúce pre turistov („žlté šípky“, „kruhové značenie“ ktoré sa podľa normy KST už nepoužíva)

FUTBAL V OBCI – FK SLOVAN

> Sezóna 2019/20 – ANULOVANÁ

Z dôvodu Covid 19 boli zrušené všetky naplánované jarné majstrovské stretnutia dospelých a mládeže a anulovali sa všetky stretnutia odohrané v súťažnom ročníku 2019/20 vo všetkých vekových kategóriách. Muži - V jesennej časti sme si počínali suverénne a po 10 víťazstvách a 1 remíze sme neohrozene kraľovali na čele okresnej súťaže. Keby nebola súťaž ukončená, tak by sme v jari s veľkou pravdepodobnosťou dotiahli 6.ligu do víťazného konca...

šich ďalších bývalých futbalistov, ktorí oslávili v tomto roku jubileum (Milan Kiš, Peter Ščensný, Peter Potanka) a v minulosti reprezentovali našu obec.

> Pred sezónou 2020/21

Cez letnú prestávkusa uskutočnil tradičný turnaj Slobodní – Ženatí, ktorý začal zápasmi žiakov a oživením bola ukážka hasičskej techniky našich dobrovoľných hasičov. Počas akcie sa podával výborný guláš. Čestné členstvá boli pripravené pre na-

> Sezóna 2020/21 – jesenná časť

Od 15.10.2020 boli prerušené všetky súťaže OFZ SL na neurčito. Muži – Pokračovali sme vo výkonoch z minulej anulovanej sezóny. Doma sme vyhrali nad Litmanovou 4:1, v Plavči sme vyhrali 1:4, Veľký Lipník sme doma vo výbornom zápase zdolali 5:2, v Jakubanoch sme v ťažkom zápase vyhrali 1:3, Podolínec sme doma zdolali presvedčivo 5:1, v Šarišskom Jastrabí sme po nepremených šanciach nezaslúžene „len“ remizovali 0:0, v poslednom odohranom zápase sme doma zvíťazili nad Ľubotínom vysoko 4:0.

Kategória U9 – Žiaci sa predstavili na turnaji v Starej Ľubovni, v Podolínci a Čirči. Aktuálne sa nachádzajú na 3. mieste tabuľky s 1 víťazstvom, 2 remízami a 6 prehrami. Vo výbornom svetle sa ukazuje Pavol Ščensný ml., ktorý vsietil už 32 gólov.

Nábor žiakov stále prebieha. Ak máte záujem prihlásiť vaše deti, kontaktujte trénera Michala Zimu. Keď bude dostatok hráčov, tak v ďalšej sezóne môžeme prihlásiť ďalšie žiacke kategórie.

V aktuálnej sezóne sme opäť bez prehry na čele okresnej súťaže. V tabuľke strelcov sa v top 10 nachádzajú naši 3 hráči (Tomáš Sekelský – 7 gólov, Stanislav Hricko – 5 gólov, Dominik Zolnerčík – 4 góly)

Počas roka sa do stavu manželského dostali 2 naši hráči: Dominik Palčo a Matej Diňa – gratulujeme!

2% pre FK SLOVAN VYŠNÉ RUŽBACHY

Za fungovanie futbalu ĎAKUJEME VŠETKÝM hráčom, funkcionárom, fanúšikom, sponzorom a hlavne obci Vyšné Ružbachy, ktorá podporuje futbal aj v týchto ťažkých časoch. Z dôvodu Covid 19 sa pravdepodobne tento rok neuskutoční členská schôdza a ani tradičný vianočný futsalový turnaj v telocvični.

Darujte nám 2% z dane

Historické okienko

Zaniknuté priezviská v obci Vyšné Ružbachy, ktoré sa spomínajú v rôznych dobových udalostiach, historických listinách, záznamoch, kronikách a archívoch za posledných 250 rokov. Priezviská patrili kňazom, učiteľom, zemepánom, gazdom, želiarom, sluhom, ktorí žili alebo pôsobili na území obce Vyšné Ružbachy.

Babjar	Frank	Huzsik	Kviatkov	Pencak	Švjec
Baranocsky	Futsinszky	Chaballa	Kviatkovsky	Petrek	Taik
Bathory	Galasek	Chila	Kvitsinszky	Petrik	Tais
Beksman	Galica	Jacek	Lacko	Pjendra	Tajblik
Berecsaiski	Gall	Janosz	Landor	Pjetszko	Tamaskovits
Blascak	Gavel	Jendruš	Lang	Plonka	Temkovitz
Bodaj	Gbura	Jonyi	Lazemnik	Pramuka	Tilka
Bombara	Gecsi	Juraško	Legutky	Rigo	Titinsky
Buczor	Gloviczki	Jurkovský	Leszkovzsky	Ruman	Tremzik
Bzdera	Godava	Kabát	Lizoň	Rusnak	Turčan
Cibuľka	Godla	Kaczur	Ludvigh	Rychnavsky	Turek
Csakala	Gontkovsky	Kalafút	Macasz	Saloka	Tymcusz
Czaky	Grešo	Kalfa	Makeľ	Samulya	Tyrcek
Čepirka	Grofek	Karisny	Manies	Sefczik	Valek
Čizmarovič	Groschek	Kaspvuw	Marek	Schneider	Valenčín
Čurčuš	Gurasko	Kažik	Mareš	Schvik	Valigursky
Daniel	Gury	Kifs	Matava	Slovik	Varhol
Danko	Gvozdjak	Kleja	Medgiesi	Slovjak	Varchu
Dlubacski	Gyuratsik	Kleža	Mihalik	Smetanszky	Vatral
Dragošek	Hackel	Kočiš	Mihľa	Smolko	Vengritszky
Droba	Hagovszki	Kohn	Mikuda	Smutko	Vetrík
Dugik	Hagoyfia	Kolodzei	Mokriznyak	Soltesz	Vilascinszky
Duhan	Haky	Korponay	Muha	Somody	Vislocki
Đurina	Halama	Kovacz	Nemczik	Straka	Vojtila
Durstin	Halza	Kozslak	Olejar	Strelec	Vonsik
Fabian	Hilk	Kralevič	Orolin	Szopkow	Vonsik
Fajgisz	Hlaváč	Krausz	Pál	Šlamko	Vozňak
Fedorek	Hlavčák	Kredatus	Pánči	Šoltis	Vrobel
Ferencz	Hortvlanyi	Krolik	Papez	Špes	Waisz
Fiedor	Horváth	Kubičar	Pardusz	Špira	Zamoyski
Filipek	Hudáč	Kubzda	Pavlansky	Štrba	Zavacki
Firtia	Huszar	Kunovský	Pelegrini	Šuba	Zbosko
Fjyrta	Huštava	Kupčo	Pelionis	Švejna	Železnik

Informácie o poukázaní 2 % z dane

IČO:4238060

Právna forma: Občianske združenie

Názov: Ružbašský Prameň o.z.

Adresa: Vyšné Ružbachy 169, 065 02 Vyšné Ružbachy

Ružbašský Prameň o.z. si Vás dovoľuje osloviť s požiadavkou o poukázanie 2 % z Vašich daní, ktoré budú použité na chod nášho občianskeho združenia. Vďaka poskytnutiu 2 % z Vašich daní, budeme môcť organizovať rôzne spoločenské akcie, tlač nášho časopisu Ružbašské žrodelko, taktiež nákup rôznych cien a občerstvenia pre deti, ktoré sa zúčastnia rôznych súťaží, ktoré organizujeme počas roka. V prípade, že sa rozhodnete pomôcť nášmu združeniu takýmto spôsobom, budeme Vám veľmi vďační.

AKO NA TO?

A). ZAMESTNANEC:

1.) Začiatkom roka požiadajte svojho zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania preddavkov na daň z príjmov za predošlý rok a o vystavenie potvrdenia o zaplatení dane.

2.) Vyplňte vyhlásenie o poukázaní 2 % dane pre Ružbašský Prameň o.z. Vypíšte Vaše meno, rodné číslo, bydlisko a sumu zodpovedajúcu 2% zaplatenej dane. Najneskôr do 30. apríla príslušného roku pošlite alebo doručte tlačivá daňovému úradu v mieste Vášho bydliska.

B.) SZČO, KONCESIA, INÁ ZÁROBKOVÁ ČINNOSŤ, PRÁVNICKA OSOBA (s.r.o., a.s., k.s., v.o.s., družstvo a pod.)

v daňovom priznaní prosíme uveďte názov, sídlo a IČO nášho občianskeho združenia Ružbašský Prameň, tak ako je uvedené na tlačive „Vyhlásenie“.

(Ružbašský Prameň o.z., Vyšné Ružbachy 169, 065 02 Vyšné Ružbachy, IČO:4238060)

UPOZORNENIE !

Používajte len vzory tlačív (potvrdenie, vyhlásenie), ktoré boli vydané v Oznámení Ministerstva financií SR.

Za Vašu podporu Vám vopred ďakujeme!

Kolektív OZ Ružbašský prameň.

Dokumenty si môžete stiahnuť na internetovej stránke

www.ruzbasskypramen.sk

Vydáva: Občianske združenie Ružbašský Prameň o.z., občasník, IČO: 42380600.

Noviny sú registrované na Ministerstve kultúry pod číslom EV 5768/19.

Expedicia novín je zabezpečená do všetkých domácností v obci Vyšné Ružbachy.

Vo všetkých obchodoch sa nachádza označená zberná nádoba, kde môžete vhadzovať vaše postrehy, pripomienky, nápady, prípadne finančné dary na náš rozvoj.

Uzávierka tohto výtlačku: 30.November 2020

Ružbašské žrodelko je vydané vďaka finančnej podpore obce Vyšné Ružbachy. Ďakujeme !